

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 42471-05-24 פלונית ואח' נ' אלמונית

לפני כבוד השופט, סגן הנשיא שאול שוחט

כבוד השופטת עינת רביד

כבוד השופט נפתלי שילה

המעוררים

1. פלונית

2. פלונ

3. פלונית

ע"י ב"כ עו"ד דני שרמן ו/או עו"ד אפרת שרמן

נגד

המשיבה

אלמונית

ע"י ב"כ עו"ד ד"ר חיים שטנגר ו/או עו"ד טל ארבוז

פסק דין

השופט שאול שוחט, סגן נשיא, אב"ד:

ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה במחוז תל אביב יפו (כב' השופט ליאור ברינגר בתמ"ש 30724-01-22), מיום 26.3.24, בו התקבלה תביעת המשיבה למתן פס"ד הצהרתי לפיו מלוא הזכויות בדירה ברח' מ' בעיר ר', הרשומות על שם המנוח (להלן: **הדירה**), שייכות לה.

העובדות הצריכות לעניין

המשיבה היא אלמנתו של מר מ'ב' ז"ל (להלן: **המנוח** או **האיש** לפי ההקשר). המעוררים הם ילדיו של המנוח מנישואים קודמים, לאשה אחרת. המנוח והמשיבה נישאו זל"ז, כדמו"י, ביום 2.12.21. ביום 30.11.21, יומיים קודם לנישואיהם, חתמו השניים על הסכם ממון שאושר ואומת לפני נטריון (להלן: "**הסכם הממון**"). ביום 27.12.21, 25 ימים לאחר נישואיהם, טרם שהצדדים עברו לגור יחד, נפטר המנוח באופן פתאומי. בעת מותו של המנוח גר כל אחד מהם בבית אחר. בעקבות מותו של המנוח פתחה המשיבה, בבית המשפט לענייני משפחה, שני הליכים משפטיים: **האחד**, בקשה למתן צו ירושה אחר עיזבונו (להלן: **הבקשה למתן צו ירושה**) ו**השני** תביעה למתן פס"ד הצהרתי לפיו היא זכאית למלוא הזכויות בדירה (להלן: **התביעה למתן פסק דין הצהרתי**) – דירה שזכויות הבעלות בה רשומות על שם האיש מלפני הנישואין והוגדרה בהסכם הממון, במפורש, כנכס שלו ובבעלותו הבלעדית שאינו בר איזון (סעיף 7.1 להסכם הממון).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 42471-05-24 פלוגית ואח' נ' אלמונית

הבקשה למתן צו ירושה התקבלה, חרף התנגדות המערערים. ניתן צו ירושה לפיו המשיבה יורשת את מחצית העיזבון ואילו המערערים את המחצית האחרת (ת"ע 55080-02-22 ות"ע 55086-02-22). ערעור שהגישו המערערים על פס"ד של ביהמ"ש לענייני משפחה בעניין זה נדחה על-ידי הרכב זה בפס"ד מיום 11.6.23 (עמ"ש 44688-10-22). בקשת רשות ערעור שהגישו המערערים על פס"ד בערעור נדחתה אף היא, ביום 24.7.23 ([בע"מ 5252/23](#)).

התביעה למתן פסק דין הצהרתי התקבלה אף היא, בפס"ד מיום 26.3.24 (תמ"ש 30724-01-22). פסק דין זה הוא מושא הערעור שלפנינו.

התביעה למתן פסק דין הצהרתי נסמכה על הוראות סעיפים 15.9-15.19 בהסכם הממון:

בסעיף 15.9 להסכם הממון נקבע, כי **"במהלך השנה הראשונה שממועד החתימה על הסכם זה מתחייב האיש לרכוש, על חשבונו ומקורותיו העצמאיים (לרבות באמצעות הלוואת משכנתא שתיפרע כולה מתוך מקורותיו העצמאיים של האיש), דירה בתמורה שלא תפחת מסך של 1,900,000 (מיליון ותשע מאות אלף) שקלים חדשים (להלן: דירת ההשקעה)".**

בסעיף 15.10 קבעו הצדדים, כי המשיבה תהיה זכאית לזכויות בדירת ההשקעה, באופן מדורג על פני שנים (בתוך 4 שנים **"מתחילת החיים המשותפים"** – 1/3; בתום 7 שנים **"מתחילת החיים המשותפים"** – 2/3; בתום 10 שנים **"מתחילת החיים המשותפים"** – מלוא הזכויות).

בסעיף 15.11 הסדירו הצדדים את זכויות המשיבה בדירת ההשקעה במקרה של פרידה במהלך 10 השנים **"ממועד חתימת הסכם זה"** לרבות זכות ראשונים לרכישת יתרת הבעלות בדירה שתעמוד למשיבה במקרה של פרידה לאחר ארבע שנים ממועד חתימת ההסכם.

בסעיף 15.12 הסכימו הצדדים כי מחיר דירת ההשקעה בכל שלב כולל משכנתא בשיעור שלא יעלה על מיליון ₪ וכי כל חלוקת תשלום של ערך הדירה לפי המנגנון שנקבע תכלול את החלק היחסי של המשכנתא כפי שיהיה נכון באותו מועד.

בסעיף 15.13 קבעו הצדדים, כי ככל שהמשיבה לא תחפוץ לממש את זכות הראשונים היא תעבור לאיש.

בסעיף 15.14 קבעו הצדדים, כי **"ככל ובמהלך החיים המשותפים ילך האיש חו"ח לעולמו, הבעלות המלאה בדירת ההשקעה תעבור במלואה לאשה. ככל ובמהלך החיים המשותפים תלך האישה חו"ח לעולמה, יהיו יורשיה החוקיים זכאים לזכויותיה בדירת ההשקעה, בשיעור הבעלות של האישה בזכויות בדירה בעת פטירתה."**

יודגש כי התחייבות זו הינה סופית ובלתי חוזרת אשר תגבר על כל הוראת צוואה ותהווה חוב של האיש כלפי האישה גם לאחר המוות."

בסעיף 15.15 נקבע, כי רישום הזכויות בדירת ההשקעה יהיה על שם האיש, כי **"לאחר 4 ו-7 שנים תירשם הערת אזהרה לטובת האישה בגין ההתחייבויות להעביר לאשה 33.3%- ו-66.6%**

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 42471-05-24 פלונית ואח' נ' אלמונית

בהתאמה" וכי הצדדים יחתמו בסמוך לחתימה על הסכם זה על המסמכים הנדרשים לצורך רישומי הערות האזהרה ולצורך הסרתן במקרה הצורך שיופקדו בידי עו"ד שיפעל לרישום הערות האזהרה בהתאם להוראות ההסכם.

בסעיף 15.16 קבעו הצדדים, כי "בתקופת החיים המשותפים ועד תום 10 שנים ממועד תחילת החיים המשותפים יהיה האיש בלבד זכאי לכל פירות שיתקבלו מדירת ההשקעה, ובכלל זאת דמי שכירות. מהמועד בו יעברו מלוא הזכויות בדירת ההשקעה לאישה תהא האישה זכאית לכל פירות שיתקבלו מדירת ההשקעה, ובכלל זאת דמי שכירות אשר יעברו לחשבונה הפרטי אל האישה."

בסעיף 15.17 להסכם נקבע, כי לא ניתן יהיה למכור את דירת ההשקעה במהלך 10 השנים, אלא אם ניתנה לכך הסכמת שני הצדדים מראש ובכתב וכי "ככל וצד אחד יחפוץ למכור את זכויותיו בדירה במהלך החיים המשותפים, תהא לצד השני זכות ראשונית לרכוש את חלקו בדירת ההשקעה בהתאם למנגנון הקבוע בסעיף 15.11.3 לעיל. לא ביקש הצד השני לנצל את זכות הראשונים כאמור, תימכר דירת ההשקעה בשלמותה לצד שלישי".

בסעיף 15.18 קבעו הצדדים, כי מהמועד בו יעברו מלוא הזכויות בדירת ההשקעה לאישה, תהא האישה זכאית למכור את דירת ההשקעה ותהא זכאית לכל תמורה המתקבלת ממכירה זו, ללא צורך בהסכמה כלשהיא מצד האיש ו/או מי מטעמו.

בסעיף 15.19 להסכם נקבע, כי "ככל ובמהלך השנה הראשונה לתקופת החיים המשותפים לא ירכוש האיש את דירת ההשקעה בפועל, יחול כל האמור בסעיף זה על הדירה ברח' ר בעיר מ' (המופיעה בסעיף 7.1ב') ותירשם הערת אזהרה לטובת האישה על דירה זו. יובהר כי לגבי דירה זו אין משכנתא".

בתביעתה טענה המשיבה, כי בשים לב לעובדה שהמנוח נפטר כחודש אחד בלבד לאחר מועד כריתת ההסכם מנישואיהם ולא עלה בידיו לרכוש בפועל את דירת ההשקעה, הרי שבנסיבות אלו אמורות לחול במשולב הוראות סעיפים 15.14 ו-15.19 להסכם הממון וכי היא זכאית למלוא הזכויות בדירה וכמו כן היא זכאית לכך שתירשם הערת אזהרה לטובתה על הזכויות בה.

המערערים, מנגד, טענו בכתב הגנתם, כי לפי הוראות ההסכם המועד הראשון בו תהיה המשיבה זכאית לזכויות כלשהן בדירת ההשקעה (שלא נרכשה) הוא בתום 4 שנים ממועד "תחילת החיים המשותפים" וכי במקרה דנן "תקופת החיים המשותפים" של המשיבה עם אביהם המנוח כלל לא החלה, מכיוון שהם לא גרו יחד כפי שתכננו, ולפיכך המשיבה אינה זכאית למאומה.

בפסק-דינו קבע ביהמ"ש קמא, כי אינו מקבל את פרשנות המערערים וכי מלשון ההסכם נראה שבני הזוג ראו כתחילת החיים המשותפים את מועד חתימת ההסכם או את מועד הנישואין ולא את מועד תחילת המגורים המשותפים. לפיכך, קיבל את תביעת המשיבה ופסק כי הדירה שייכת לה, מכוח הוראות סעיפים 15.14 ו-15.19 להסכם הממון.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 42471-05-24 פלונית ואח' נ' אלמונית

1
2 בערעור שלפנינו טוענים המערערים שהוראת סעיף 15.14 להסכם, לפיה המשיבה זכאית לקבל
3 לאחר פטירת המנוח את הבעלות המלאה בדירת ההשקעה, היא הוראה "הורשית" המנוגדת
4 להוראת [סעיף 8 לחוק הירושה](#) על שתי חלופותיו וככזו היא נעדרת תוקף. לחילופין, טוענים
5 המערערים, ככל שביהמ"ש יסבור שמדובר בהוראה תקפה, אז הוראות סעיפים 15.14 ו-15.19
6 להסכם אינן חלות במקרה דנן, מסיבות של פרשנות ההסכם (ס' 27,48 להודעת הערעור).

7
8 התבקשה תשובת המשיבה לערעור וזו הוגשה ביום 7.7.24. בתשובה לא ניתנה כל התייחסות
9 עניינית לטענות המערערים בערעור והיא הסתכמה בטענות פרוצדורליות (חריגה ממגבלת
10 העמודים בערעור; צירוף מסמכים שלא היו לפני ביהמ"ש קמא; ואי פירוט מספק בדבר הסעד
11 המבוקש בערעור) שלעמדת המשיבה הצדיקו את מחיקת הערעור על הסף.

12
13 ביום 23.1.25 התקיים דיון בערעור.

14
15 לאחר שהצפנו לפני המשיבה את החסר בתשובתה לערעור ביקש ב"כ המשיבה להשיב עניינית
16 לטענות העולות מהערעור. במסגרת הדיון שהתקיים, כמו גם בשים לב לעובדה שהטענה
17 המשפטית שהעלו המערערים במסגרת הערעור (לפיה הוראת סעיף 15.4 להסכם היא הוראה
18 "הורשית" המנוגדת להוראת [סעיף 8 לחוק הירושה](#) וככזו היא נעדרת תוקף) לא הועלתה כטענת
19 הגנה לפני ביהמ"ש קמא כנגד תביעת המשיבה, הוסכם כי בעניין זה ובעניין זה בלבד המשיבה
20 תהא רשאית להגיש את טיעוניה (במענה לטענות המערערים בערעור בעניין זה) בכתב, בהיקף של
21 5 עמודים, תוך חזרה מטענות הסף וויתור על הטענה כי המערערת מנועה מלהעלות טענתה בנוגע
22 [לסעיף 8 לחוק הירושה](#) והמערערים יקבלו זכות תשובה בהיקף של שלושה עמודים (ראו עמ' 4-6
23 לפרוט' הדיון).

24
25 ביום 5.2.25 הגישה המשיבה את טיעוניה.

26
27 לטענת המשיבה, הדירה אמנם הוגדרה בהסכם הממון כנכס שאינו בר איזון (סעיף 7.1 להסכם)
28 אבל הוראות סעיפים 8.1 ו-8.2 להסכם הממון מאפשרות לכל צד להסכם להפוך נכס שאינו בר
29 איזון לנכס בר איזון ולא רק במקרה מוות. המשיבה סבורה כי קריאת הוראות סעיפים 15.9
30, 15.10, 15.14 ו-15.19 להסכם הממון, בצוותא חדה, מובילה למסקנה שהעברת רכוש המנוח
31 למשיבה לא נעשה לאחר המוות אלא "מדובר במתנה בחיים, שהובטחה באי חזרה ממנה, עוד
32 בחיי המנוח". לטענתה, מהוראות סעיפים אלו ניתן ללמוד, כי ממועד רכישת הדירה ואילך "יש
33 למשיבה בעלות חלקית בדירה זו, הגדלה, מיום ליום" וזאת "מכוח עסקה קניינית שאין לה דבר
34 עם ענייני ירושה". כך עולה גם מהוראת סעיף 15.13 להסכם שהקנה בידיה זכות ראשונים לרכוש
35 "את יתרת הבעלות בדירת ההשקעה" ומכאן נלמד שהמשיבה רוכשת זכויות בעלות בדירת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 42471-05-24 פלונית ואח' נ' אלמונית

1 [ההשקעה](#) שלא מכוח ירושה. המשיבה הפנתה לפס"ד שניתן לאחרונה ע"י ביהמ"ש העליון [בע"א](#)
2 [4460/22 תרצה אביר נ' מדינת ישראל, המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות](#) (פורסם בנבו
3 30.1.25) ולומדת ממנו, כי "ברגע שזכאית הייתה המשיבה שתירשם הערת אזהרה לטובתה על
4 הדירה, משלא נרשמה היא על 'דירת ההשקעה', מכוח הענקתה לה בידי המנוח, ולא מחמת
5 ירושה, הרי אין כל תחולה להוראת [סעיף 8\(ב\) לחוק הירושה](#), בעניינו אנו, והמשיבה זכאית
6 למלוא הבעלות בדירה". עוד טוענת המשיבה שהוראת ס' 15.14 להסכם הממון קובעת באופן חד
7 משמעי כי העברת הבעלות והשלמת העברת מלוא הבעלות למשיבה במקרה של פטירת המנוח
8 לבית עולמו, תהיה מלאה, ובלתי חוזרת, אשר תגבר על כל הוראת צוואה ותהווה חוב של המנוח
9 כלפי המשיבה, גם לאחר המוות. המשיבה מפנה לפס"ד של ביהמ"ש העליון [בע"א 879/14 עמוס](#)
10 [נחשון נ' יהודה נחשון](#) (פורסם בנבו, 5.5.16. להלן: [עניין נחשון](#)) וסבורה כי קביעותיו תומכות
11 בעמדתה, לפיה אין הוראות הסכם הממון עומדות בסתירה להוראת [סעיף 8\(ב\) לחוק הירושה](#).
12

13 המערערים, בתשובתם לטיעוני המשיבה, חוזרים על טענותיהם בהודעת הערעור ודוחים את
14 טענות המשיבה. לעמדתם, הוראת סעיף 15.14 להסכם הממון ברורה ואינה ניתנת לפרשנות: היא
15 עוסקת בסיטואציה בה האיש ילך לעולמו במהלך החיים המשותפים וקובעת שאז תעבור הבעלות
16 המלאה בדירת ההשקעה למשיבה כשהתייחסות זו "תגבר על כל הוראות צוואה". משכך, אין
17 מדובר במתנה חלקית שניתנה בחיים. העובדה שיש סעיפים אחרים בהסכם הממון אליהם מפנה
18 המשיבה ולפיהם בחלוף השנים, רוכשת המשיבה זכויות בדירת ההשקעה, אינה רלוונטית למקרה
19 שלנו בו לאור תקופת הנישואין הקצרה של 25 ימים יש תחולה לסעיפים 15.14 ו-15.19 להסכם
20 וברור שמדובר בהוראה הורשתית גרידא. כך גם לגבי רישום הערת אזהרה, שכלל לא רלוונטית
21 לסיטואציה במקרה דנן לגביה חלים רק הוראות סעיפים 15.14 ו-15.19 להסכם הממון. פסה"ד
22 שניתן [בעניין נחשון](#) אינו מסייע למשיבה אלא ההיפך מכך. בפסה"ד נקבע, כי יש להבדיל בין מתנה
23 שניתנת לאלתר (שמותרת ואינה נוגדת את [סעיף 8\(ב\) לחוק הירושה](#)) לבין מתנה שניתנת לאחר
24 מותו של הנותן (שאינה מותרת) ובמקרה שלנו אין כל ספק מלשון הוראת סעיף 15.14 כי מדובר
25 בהענקה לאחר מיתה. לטענת המערערים, המשיבה בטיעוניה לא התמודדה עם ההלכה שנפסקה
26 [בע"מ 7468/11 פלוני נ' אלמוני](#) (פורסם בנבו, 3.7.12. להלן: [עניין פלוני](#)) לפיה לא ניתן לכלול
27 בהסכם ממון הוראה "הורשתית" של נכס שתחול לאחר פטירת בן הזוג וגם לא עם פסיקת הרכב
28 זה שניתנה [בעמ"ש 31306-01-19 פלוני ואח' נ' פלונית](#) (פורסם בנבו, 5.2.20) שעסק במקרה אחר
29 של הענקת זכויות לעת פטירה בהסכם ממון.
30

31 לאחר בחינת טענות הצדדים והאסמכתאות שהביאו סבורני כי הדין עם המערערים.

32
33 שאלת היחס בין הסכמי ממון [לסעיף 8 לחוק הירושה](#) זכתה להתייחסות בפסיקת ביהמ"ש העליון.
34 בית משפט העליון קבע, כי הוראה בהסכם ממון אשר קובעת את היקפם של נכסי העיזבון כשרה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 42471-05-24 פלונית ואח' נ' אלמונית

היא; בעוד שהוראות אשר נוגעות לאופן חלוקת העיזבון סותרות את סעיף 8 לחוק ודין בטלות.
על הבחנה זו עמד השופט הנדל בעניין פלוני:

"יש להבחין בין עריכת הסדר לאיזון משאבים לבין בדיקת עזבונו של בן הזוג שנפטר. אלו הן שתי בדיקות נפרדות. שאלה אחת היא מה היקף הנכסים המצויים בעיזבון. שאלה אחרת היא אופן חלוקת העיזבון לאחר תחימת היקפו. לשון אחר – מהו תוכן העיזבון לעומת מיהו הנהנה ממנו. חוק יחסי ממון עניינו השאלה הראשונה של הגדרת היקף העיזבון. חוק הירושה עוסק בסוגיה השנייה שעניינה חלוקת העיזבון. את שני החוקים האמורים יש להפעיל באופן ששואף ליצירת הרמוניה ביניהם. המטרות והתכליות של שני החוקים אינן חופפות אלו את אלו. כמובן, עניינם של שני החוקים הוא עשיית צדק בחלוקת נכסים. אולם בעוד חוק יחסי ממון קובע כללים לחלוקת הרכוש לנוכח החיים המשותפים של שני בני הזוג על ציר זמן הנישואין עד לפקיעתם, דיני הירושה מתמקדים בנקודת רגע המוות של אחד מבני הזוג תוך קביעת כללים, לצד הכרה באוטונומיה בהיקף זה או אחר של המוריש" (שם, בפסקה 4 לפסה"ד).

לא מכבר נדון לפני הרכב זה מקרה אחר בו דובר, כמו בעניינו, ביריבות בין ילדים מפרק א' לבין זוגיות של פרק ב': עמ"ש (ת"א) 31306-01-19 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו; 5.2.20). באותו מקרה בין נכסיו של המנוח היו אולמות אירועים והמחלוקת בין הצדדים נגעה לשאלה למי שייכים דמי השכירות מאותם אולמות – האם לילדיו או לאלמנתו. בהסכם הממון בין המנוח לאלמנה נקבע שאם הבעל ילך לעולמו לפני האשה, ההכנסות מדמי השכירות שיתקבלו במשך כל ימי חייה יהיו שייכות לה. לעומת זאת, בצוואת המנוח נקבע שהאולמות ודמי השכירות יהיו שייכים לשני ילדיו. באותו מקרה הבעתי את עמדתי, כי הוראה מעניקה בהסכם ממון יכולה לגבור על הוראות סעיף 8 לחוק הירושה רק "ככל שהן מתייחסות למכלול הנכסים בני האיזון של בני הזוג וככל שמדובר בהסדרת יחסי הממון ביניהם, וביניהם בלבד" וכי "הוראה בהסכם ממון לפיה יעבור רכוש פרטי שאינו בר איזון של מי מבני הזוג, לבן זוגו האחר, לעת פקיעת הנישואין עקב מוות של בן הזוג המעניק, תהא בטלה משום שהיא חורגת מעיקרון האיזון וכלליו ועניינה, בעליל, חלוקת עיזבון להבדיל מקביעת היקף העיזבון. כך, גם הוראה בהסכם ממון לפיה מורה בן הזוג האחד, כי נכסים שיגיעו אליו לאחר מותו או פירות של נכסים הנמצאים בבעלותו בחייו, ושיגיעו לו אחרי מותו, גם אם הם מופקים מנכס בר איזון, יעברו לבן הזוג האחר ובוודאי הוראה בהסכם ממון המעניקה נכסים, גם אם נכסים בני איזון, אחרי מוות, לילדי בני הזוג. הוראות שכאלה סותרות חזיתית את הוראות סעיף 8 לחוק הירושה ואין לתת להן תוקף" (שם, בפסקה 8 לפסה"ד). ביישום על עובדות אותו מקרה קבעתי, כי משנכון למועד חתימת הסכם הממון האולמות לא היו רכוש בר איזון, הרי שהוראה המעניקה הכנסות מאותם אולמות לעת פטירה אינה יכולה להיעשות במסגרת הסכם ממון אלא עליה להיעשות בצוואה בלבד (שם, פסקה 9 לפסה"ד). דעתי באותו המקרה הייתה דעת מיעוט שכן חברי כב' השופט שילה סבר שהאלמנה זכאית לדמי השכירות מכוח היות הסעיף בהסכם הממון סעיף "מעניק" אשר יש לראות בו חלק מן ההסדר הרכושי (למרות שעסקינן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 42471-05-24 פלונית ואח' נ' אלמונית

בנכס שלכאורה אינו בר איזון) ובדומה ל"מזונות מן העיזבון" (פסקה 19 לחו"ד) ואלו חברתי כב' השופטת רביד הצטרפה לעמדתו של השופט שילה, מבלי להכריע במלוא המחלוקת, משלטעמה לא מתעוררת סוגיית איזון הנכסים במלואה אלא מדובר בהוראה ספציפית לגבי פירות נכס (פסקה 4 לחוות דעתה).

בקשת רשות ערעור שהוגשה על פסק-דין בעמ"ש הנ"ל נדחתה ע"י ביהמ"ש העליון (כב' השופט מזוז לו הצטרפו יתר חברי ההרכב כב' הנשיאה חיות והשופט קרא) שסבר, כי אין המקרה מצדיק מתן רשות ערעור (בע"מ 1811/20 פלוני ואח' נ' פלונית, פורסם בנבו; 13.4.21). פסה"ד של כב' השופט מזוז לא הכריע בסוגיית היחס שבין הסכם ממון לסעיף 8 לחוק הירושה והגם שכלל מספר הערות אלו "לא קבעו חידושים או הכריעו במחלוקות, אלא דובר בסקירה של הפסיקה הקודמת והבהרתה מבלי להסתייג ממנה... בפסק הדין לא נקבעה כל הלכה, וממילא לא נקבעה הלכה חדשה, קשה או כזו שסותרת הלכות קודמות". כך נימק ביהמ"ש העליון (כב' השופט הנדל) דחיית בקשה שהוגשה לקיום דיון נוסף בפסה"ד שניתן באותו בע"מ 1811/20 (ראו דנ"א 2937/21 פלוני ואח' נ' פלונית, פורסם בנבו; 27.5.21, בפסקה 2).

בנסיבות אלו, ובהינתן שמאז ניתנה ההחלטה בדנ"א 2937/21 הנ"ל לא נדרש ביהמ"ש העליון פעם נוספת לסוגיית היחס שבין הסכם ממון לסעיף 8 לחוק הירושה – בעמדה אותה הבעתי לפני 5 שנים במסגרת פסק-דין בעמ"ש 31306-01-19 אני אוהז אף כיום, מאותם הטעמים אותם מניתי באותו פס"ד שאין מקום לשוב ולחזור עליהם. אכן, מאז ניתן פסה"ד הנ"ל פורסם ביום 30.3.21 תזכיר חוק הירושה (לו התייחס אף כב' השופט מזוז בבע"מ 1811/20) ובמסגרתו הוצע לתקן את סעיף 8 לחוק הירושה, כך שהסכמי ממון יוחרגו מהאיסור לערוך עסקאות עתידיות בירושתו של אדם. אם תזכיר החוק יעבור תינתן אמירה ברורה של המחוקק בנושא ויקבע כי אפשר לכלול הוראות הורשתיות בהסכמי ממון. משהתזכיר טרם עבר, הנחת עבודתי היא כי זה איננו הכלל כעת, וכי לא ניתן לכלול הוראות הורשתיות בהסכמי ממון, מבלי שאלו יסתרו את הוראות חוק הירושה.

משנדרש אני ליישם את עמדתי על נסיבות המקרה דנן, הרי שהמסקנה בעניינו ברורה – הוראת סעיף 15.14 להסכם הממון היא הוראה "הורשתית" החלה לאחר פטירת המנוח ואין בכוחה (ובשילובה עם הוראת סעיף 15.19 להסכם הממון) כדי לזכות את המשיבה בדירה, משהיא עומדת בסתירה להוראת סעיף 8 לחוק הירושה, וככזו היא נעדרת תוקף.

הדירה בעניינו היא במפורש נכס חיצוני שאינו בר איזון. מעבר לעובדה שהיא נרכשה לפני הנישואין, הסכם הממון מכליל את הדירה בפירוט "נכסיו של האיש" שהינם "בבעלותו הבלעדית" אשר "לא יאוזנו בין הצדדים" (ס' 7, 7.1 להסכם). סעיפים 8.1-8.2 להסכם הממון, אליהם הפנתה המשיבה, אינם מלמדים אחרת. הם מעגנים את זכותו של כל אחד מהצדדים לעשות בנכסים ובזכויות שבבעלותו הבלעדית (שפורטו בסעיף 7) כרצונו, לרבות בדרך של מכירה,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 24-05-42471 פלוגית ואח' נ' אלמונית

העברה, הענקה וכו' לאחרים. בענייננו, המנוח בשום שלב לאחר כריתת הסכם הממון לא פעל להענקת זכות כלשהיא למשיבה בדירה. אכן, בסעיפים אחרים בהסכם הממון, נקבעה התחייבות של האיש לרכוש "במהלך השנה הראשונה שממועד החתימה על הסכם זה" דירה שמכונה כ"דירת השקעה" (ס' 15.9 להסכם) אשר תירשם על שמו של האיש (ס' 15.15 להסכם) והצדדים הגיעו להסכמות בדבר זכויות שתהיה המשיבה זכאית לקבל לבעלותה בדירת ההשקעה וזאת החל מתום 4 שנים מתחילת החיים המשותפים (ס' 15.10 להסכם) וגם במקרה בו נפרדו הצדדים לאחר אותן 4 שנים מתחילת החיים המשותפים (ס' 15.11 להסכם). ההסכם גם קובע מנגנון להבטיח את זכויות המשיבה בדירת ההשקעה שאותם תרכוש לאחר אותן 4 שנים של חיים משותפים באמצעות רישום הערת אזהרה (ס' 15.15 להסכם) ואיסור של האיש למכירת דירת ההשקעה ללא הסכמת המשיבה (ס' 15.17 להסכם). ההסכם גם קובע סנקציה למקרה שבו האיש לא רכש את דירת ההשקעה בפועל "במהלך השנה הראשונה לתקופת החיים המשותפים", סנקציה שבאה לידי ביטוי בהחלת ההסדר הנ"ל, על הדירה במקום על "דירת ההשקעה" שלא נרכשה.

הוראות אלו אינן רלוונטיות למקרה דנן בו, למרבה הצער, החיים המשותפים של המשיבה והמנוח הסתיימו בפטירתו הפתאומית של האיש פחות מחודש ימים ממועד חתימת ההסכם ומתחילת החיים המשותפים. עובר לפטירת המנוח לא רכשה המשיבה כל זכויות מכוח ההסכם בדירת ההשקעה (שלא נרכשה) שכן גם אם זו הייתה נרכשת בפועל ההסכם קובע כי זכות המשיבה לקבל זכויות בדירה תקום רק בתום 4 שנים מתחילת החיים המשותפים (ס' 15.10.1 להסכם) כשהובהר שבמקרה של פרידה בתוך התקופה של עד ארבע שנים מתחילת החיים המשותפים "לא תהא האישה זכאית לחלק כלשהוא בדירת ההשקעה" (ס' 15.11.1 להסכם). עובר לפטירת המנוח לא רכשה המשיבה כל זכויות גם בדירה, שכאמור נועדה לשמש תחליף ל"דירת ההשקעה", בנסיבות בהן זו לא נרכשה ע"י האיש "במהלך השנה הראשונה לתקופת החיים המשותפים", מועד שכלל לא חלף באותה העת (ס' 15.19 להסכם).

לפיכך, הסעיף היחיד בהסכם, שרלוונטי לסיטואציה בענייננו, בה המנוח הלך לבית עולמו טרם חלפו 4 שנים מתחילת החיים המשותפים (שזה המועד הראשון בו זכאית המשיבה לקבל זכויות בדירת ההשקעה), הוא סעיף 15.14 להסכם שקובע ש"כל ובמהלך החיים המשותפים ילך האיש חו"ח לעולמו, הבעלות המלאה בדירת ההשקעה תעבור במלואה לאשה... יודגש כי התחייבות זו הינה סופית ובלתי חוזרת אשר תגבר על כל הוראת צוואה ותהווה חוב של האיש כלפי האישה גם לאחר המוות". הוראה זו נועדה להבטיח את זכותה של האישה לקבל זכויות מלאות בדירת ההשקעה, לאחר שזו תירכש, וללא קשר לזכויות שהיא אמורה לצבור במהלך החיים המשותפים (לאחר 4 שנות חיים משותפים). בעוד שההסדר שנקבע בסעיפים קטנים אחרים של סעיף 15 להסכם הממון (שעליהם עמדתי בפסקה הקודמת) הוא הסדר מדורג בזמן שנועד להקנות למשיבה זכויות "בדירת ההשקעה" לאחר 4 שנים מתחילת החיים המשותפים – ההסדר בסעיף 15.14 הוא החרג לכלל שחל במקרה של מוות בלבד ונועד לגבור על הוראת צוואה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 42471-05-24 פלונית ואח' נ' אלמונית

מדובר כאמור בהוראה הורשית גרידא (שכאמור נועדה לחול רק בנסיבות שבהן "ילך האיש חו"ח לעולמו" וכהתחייבות שנועדה "לגבור על כל הוראת צוואה") שהמשיבה עותרת להחילה כיום, בעקבות פטירת המנוח, על נכס שהוגדר בהסכם הממון ביניהם כנכס שאינו בר איזון, דירה בה לא רכשה המשיבה כל זכויות עובר לפטירת המנוח, לא מכוח חייה המשותפים עם המנוח ולא מכוח הוראות הסכם הממון. לפיכך, לטעמי, מדובר בהוראה שסותרת חזיתית את הוראת [סעיף 8 לחוק הירושה](#) והיא נעדרת תוקף.

פסה"ד בעניין נחשון אינו מסייע למשיבה. באותו מקרה התקבל ערעור על פסק-דין שניתן ע"י ביהמ"ש המחוזי אשר קבע כי הסכם מתנה שערך המנוח בחייו בטל בהיותו "מתנה מחמת מיתה" האסורה לפי [סעיף 8\(ב\) לחוק הירושה](#) (זו הייתה דעת רוב חברי ההרכב, כב' השופטת ברון לה הצטרף כב' השופט פוגלמן וזאת כנגד דעת המיעוט של כב' השופט, כתוארו אז, עמית). ברם, באותו מקרה עמדת כל חברי ההרכב הייתה כי המתנה שם (שהייתה הזכות האובליגטורית להירשם כבעלי המקרקעין) הושלמה לפני הפטירה ונמצא, כי "בחינה פרשנית של נסיבות עסקת המתנה מלמדת כי הצדדים התכוונו להעביר מידית, עם חתימת ההסכם, את ה-"הנכס"-היינו, הזכות האובליגטורית – מן המנוח למערער...המגבלות השונות שבהסכם, הנוגעות לזכויותיו של המנוח – גם אם היה בהן כדי לייצר מחויבויות חזיות בין הצדדים – לא רוקנו מתוכן את ה-"נכס" שהועבר למערער עם השתכללות ההסכם" (ראו דברי השופט פוגלמן בפסה"ד). השופטת ברון ציינה בפסה"ד את עמדתה לפיה יש לתת פרשנות מצמצמת להוראת [סעיף 8\(ב\) לחוק הירושה](#) משום ש"הוראת הבטלות שבסעיף טומנת בחובה מגבלה משמעותית על חופש החוזים, כמו גם פגיעה בחירות הפרט להתחייב לעשות עסקאות בקניינו. פגיעה כזו עשויה להיות מוצדקת כאשר כוונת הצדדים היא אמנם שדבר המתנה יועבר לרשות המקבל רק לאחר מותו של הנותן; לא כך הוא כאשר מתברר כי הצדדים התכוונו שדבר המתנה יועבר לרשות המקבל באופן מידתי, תוך שהנותן מותיר בידו שליטה מסוימת בדבר המתנה באמצעות הטלת מגבלות או חיובים על המקבל. על סוג המקרים השני, שבו ביקשו הצדדים כי המתנה תוענק לאלתר, אין ככלל להחיל את האיסור הקבוע בסעיף 8(ב) לחוק הירושה. על כוונת הצדדים לעסקת המתנה – אם הענקה לאלתר או שמא רק לאחר מותו של הנותן – ניתן ללמוד בראש ובראשונה מתוך לשון הסכם המתנה ונסיבות כריתתו, כמו גם מהתנהגות הצדדים לפני ולאחר ההתקשרות ביניהם בעסקת המתנה..." (פסקה 15 לפסה"ד). בהמשך פסה"ד ניתנה כב' השופטת ברון את הנסיבות שהביאו אותה למסקנה לפיה כוונת הצדדים להסכם המתנה הייתה להקנות למערער זכות אובליגטורית בנכס ולאלתר, כשבין אלו לשון הסכם המתנה (שנוקט מספר פעמים בלשון "מתנה גמורה"); ייפוי כוח בלתי חוזר שניתן לטובת המערער; תצהירי הצדדים שצורפו להסכם; עדות עוה"ד שערך את הסכם המתנה ועוד (פסקאות 17-18 לפסה"ד). כל אלו הביאו את כב' השופטת ברון למסקנה, כי באותו מקרה "עסקת המתנה הושלמה וזכויות המנוח בנכס הועברו במלואן למערער, עם החתימה על הסכם המתנה. במצב דברים זה, לא היה מקום לקביעה כי מדובר במתנה שמועד הקנייתה הוא פטירתו של המנוח, קרי: "מתנה מחמת מיתה"; שהרי זכויות אלה הוקנו למערער באופן מידתי" (סי' 19 לפסה"ד).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 42471-05-24 פלונית ואח' נ' אלמונית

1
2 לטענת המשיבה, הוראות הסעיפים בהסכם שאותן סקרת לעיל מצביעות על כך ש"מדובר במתנה
3 בחיים, שהובטחה באי חזרה ממנה, ברישום הערת אזהרה, עוד בחיי המנוח" וכי "ממועד
4 רכישת הדירה ואילך, יש למשיבה בעלות חלקית בדירה זו, הגדלה, מיום ליום..." (ס' 5
5 לטיעוניה) או כי הסכם הממון מהווה "עסקה קניינית שדבר- דבר וחצי דבר, אין לה עם ענייני
6 ירושה, לשמם" (ס' 15 לטיעוניה). עם כל הכבוד, לא מצאתי כל בסיס לטענותיה אלו של המשיבה.
7 הזכויות בדירה לא הוקנו למשיבה במתנה בחיים. מדובר בדירה שהיא קניינו הפרטי של המנוח,
8 שנרכשה טרם הנישואין והוגדרה בהסכם הממון במפורש כנכס שלא יאוזן ביניהם ולכן לא ברורה
9 כלל ועיקר טענת המשיבה לפיה "ממועד רכישת הדירה ואילך" היא החלה לרכוש בעלות חלקית
10 בדירה זו הגדלה "מיום ליום". הסכם הממון, כפי שהבהרתי לעיל, לא הקנה למערערת כל זכויות
11 קנייניות בדירה או ב"דירת ההשקעה" שמעולם לא נרכשה, לא במועד בו נחתם ההסכם ולא עובר
12 לפטירת המנוח (כשלא הייתה כל חובה על המנוח לרכוש אותה באותם מועדים בתקופה מאז
13 נחתם ההסכם ועד שנפטר). הסעיף היחיד מכוחו יכולה המשיבה לבסס את זכותה הנטענת, לפי
14 פרשנותה שלה, לקבלת זכויות קנייניות בדירה הוא סעיף 15.4 (בשילוב עם סעיף 15.9 להסכם) וזה
15 כאמור קבע, כי אלו יוענקו אך במקרה של פטירת המנוח ומכאן שעסקינן ב"מתנה מחמת מיתה".
16

17 גם ההפניה לפסה"ד שניתן [בע"א 4460/22 תרצה אבידור נ' מדינת ישראל המרכז לגביית קנסות,](#)
18 [אגרות והוצאות](#) (פורסם בנבו ; 30.1.2025) לא תומכת בטענותיה. באותו מקרה נקבע כי שעבודים
19 שנרשמו לטובת המדינה מכוח סעיף 11א' לפקודת המיסים (גביה) על זכויות הבעל בדירה נדחים
20 מפני הערת אזהרה שנרשמה עוד קודם לכן על הדירה לטובת האישה להבטחת זכויותיה מכוח
21 הסכם גירושין שקבע, בין היתר, כי עם סידור הגט וקבלת תוקף של פס"ד להסכם תעבורנה זכויות
22 הבעל בדירה על שם האישה במלואן וללא תמורה. פסה"ד באותו מקרה כלל לא עסק ביחס שבין
23 הסכם ממון [לסעיף 8 לחוק הירושה](#). בענייננו, כאמור, גם לא הקנה הסכם הממון למשיבה כל זכות
24 לקבלת הדירה (או זכויות ב"דירת ההשקעה" שלא נרכשה) במועד חתימת הסכם הממון או עובר
25 לפטירת המנוח ואף לא את הזכות לרשום הערת אזהרה על הדירה במועד בו נכרת ההסכם או
26 במועד בו נפטר המנוח (ואף בפועל הערת אזהרה לטובת המשיבה מכוח ההסכם לא נרשמה על
27 הדירה כפי שעולה מנסח מרשם המקרקעין שצורף לתגובת המשיבה מיום 28.5.24 שהוגשה
28 לבקשה לעיכוב ביצוע ולא נטען אחרת בטיעוני המשיבה).
29

30 לאור כל האמור לעיל אמליץ לחבריי לקבל את הערעור, לבטל את פסק דינו של ביהמ"ש קמא
31 ולקבוע כי על הזכויות בדירה להירשם בהתאם לצו הירושה שניתן אחר עזבון המנוח. כן אמליץ
32 לחייב את המשיבה לשאת בהוצאות המערערים ושכר טרחת בא כוחם בסך של 30,000 ₪ ולהשיב
33 את העירבון שהופקד ע"י המערערים, על פירותיו, לידיהם באמצעות בא כוחם.
34
35

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 42471-05-24 פלוגית ואח' נ' אלמונית

שאוּל שוּחַט, שופט
סגן נשיא, אב"ד

השופטת עינת רביד:

אני מסכימה.

עינת רביד, שופטת

השופט נפתלי שילה:

אני מסכים לדברי חברי, אב"ד, השופט שוחט.

אף לשיטתי בעמ"ש 31306-01-19 פלוגי נ' פלוגית (5.2.20), שבמסגרתו פירשתי סעיף בהסכם ממון שלפיו האישה זכתה לפירות של נכס אף לאחר פטירת בעלה, ככזה שיש לראותו כחלק מזכויותיה הרכושיות של האישה ולא כהוראה הורשית, במקרה דנן ברור שההוראה בסעיף 15.14 להסכם הממון היא הוראה הורשית מובהקת, הנוגדת את הוראת סעיף 8 לחוק הירושה, תשכ"ה – 1965 (להלן: סעיף 8).

אכן, על פי פסיקה עקבית וארוכת שנים, יש לפרש את הוראות סעיף 8 באופן מצמצם (ראו: ע"א 4009/22 נעם כץ נ' שלי בן עטיה (18.10.23)).

סעיף 15.14 להסכם הממון קבע כי "הבעלות המלאה בדירת ההשקעה תעבור במלואה לאישה" במקרה שבו "ילך האיש חו"ח לעולמו". הצדדים הגדילו לעשות וקבעו כי: "יודגש כי התחייבות זו הינה סופית ובלתי חוזרת אשר תגבר על כל הוראת צוואה ותהווה חוב של האיש כלפי האישה גם לאחר המוות".

נוסח סעיף זה ברור ואינו משתמע לשתי פנים. הצדדים רצו לתת להוראת סעיף זה תוקף של צוואה ולכן קבעו שהיא תגבר על כל הוראת צוואה אחרת. מדובר על הוראה שתחול רק לאחר פטירת האיש, מתנה מחמת מיתה, ולאור גזירת המחוקק בסעיף 8, אין לה תוקף. לפיכך, אף לדעתי יש לקבל את הערעור.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

עמ"ש 42471-05-24 פלוגית ואח' נ' אלמונית

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

נפתלי שילה, שופט

הוחלט כאמור בפסק דינו של סגן הנשיא כב' השופט שאול שוחט.
פסק הדין מותר לפרסום ללא פרטים מזהים.

ניתנה היום, כ"ח שבט תשפ"ה, 26 פברואר 2025, בהעדר הצדדים.

שאול שוחט, עינת רביד, נפתלי שילה

נפתלי שילה, שופט

עינת רביד, שופטת

שאול שוחט, שופט, סגן הנשיא
אב"ד

15
16